

ຈົດໝາຍຂ່າວ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ຊົມເຊີຍ ວັນອະນຸລັກ ສັດນ້ຳ - ສັດປ່າ ແລະ ວັນປ່ອຍປາ ແຫ່ງຊາດ (13 ກໍລະກົດ)

ສາລະບານ

ກອງປະຊຸມ
ໜ້າ 1 - 4

ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ
ໜ້າ 4 - 7

ການປູກຢາງພາລາ
ໜ້າ 7 - 8

ຄະນະຮັບຜິດຊອບ
ດຣ. ບຸນຖອງ ບົວຫອມ
ຄຳໄພ ມະນີວົງ

ບັນນາທິການ
ດຣ. ມິນທາທິບ ຈັນເພັງໄຊ
ສຸກັນ ແກ້ວໝູ່ຈັນ

ອອກແບບ
ຂັນຄຳ ອ້ວນອຸດົມ

ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ
ປ່າໄມ້, ຕູ້ ປ.ນ . 7170 ວຽງຈັນ
ໂທ: (856 21) 770089
(856 21) 770094
ແຟກ: (856 21) 770093
E-mail: info@nafri.org.la
WWW.nafri.org.la

ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ

ຄະນະປະທານກອງປະຊຸມ

ພາບໂດຍ: ບັນດິດ ຣາມາງກຸຣ

ຊຽນໂດຍ: ບັນດິດ ຣາມາງກຸຣ, ພະແນກຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສຖກປ

ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ມີບົດບາດອັນສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນໃນການພັດທະນາປະເທດຊາດ ໂດຍສະເພາະ ໃນແຜນງານການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ ຂອງລັດຖະບານ ສາທາລະນະ ລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເນື່ອງຈາກວ່າ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໄດ້ຕິດພັນກັບ ການ ຄອງ ຊີບຂອງປະຊາຊົນໃນຊຸມນະບົດ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນປ່າ: ເພື່ອໃຊ້ເປັນອາຫານພື້ນ ບ້ານ, ເພື່ອປະໂຫຍດໃນການໃຊ້ສອຍໃນຄົວເຮືອນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ, ເພີ່ມລາຍໄດ້ໃຫ້ ແກ່ຄອບຄົວ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ກໍ່ໃຫ້ເກີດການມີວຽກເຮັດງານທຳ ໃນດ້ານການເກັບ ຫາ ການຜະລິດ ແລະ ການຂົນສົ່ງ, ສົນຄ້າບາງຊະນິດ ໄດ້ພັດທະນາ ໃຫ້ເປັນສິນຄ້າ ສົ່ງອອກ ໃນລະດັບນານາຊາດ ແລະ ຊ່ວຍອະນຸລັກ ຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ຖ້າຫາກໄດ້ມີ ການຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ໃນໄລຍະ 10 ປີ ຜ່ານມາ ໄດ້ມີຫຼາຍໆໂຄງການ ທັງພາກລັດ, ເອກກະຊົນ ແລະ ອົງກອນພັດທະນາເອກະຊົນ ໄດ້ມີການດຳເນີນການສົ່ງເສີມ, ຄົ້ນຄວ້າ ທົດລອງ ເພື່ອຊອກຫາຊ່ອງທາງ ແລະ ວິທີການໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຈັດການເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍານ, ແຕ່ກິດ

ຈະກຳດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນກົມກຽວກັນ ຢ່າງ ແໜ້ນແພ້ນ ເລິກເຊິ່ງ ຕ່າງຝ່າຍຕ່າງເຮັດ ຂາດການພົວພັນປະສານງານ ຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ. ດັ່ງນັ້ນສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຈຶ່ງໄດ້ຮ່ວມກັບ ສູນ ຝຶກອົບຮົມປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ ປະຈຳພາກພື້ນ (RECOFTC) ແລະ ໂຄງການ SNV. ຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບ ການສ້າງ ເຄືອຂ່າຍເຄື່ອງປ່າ ຂອງດົງຂຶ້ນ ໃນວັນທີ 9 ກໍລະກົດ 2004, ທີ່ ໂຮງແຮມລ້ານຊ້າງ ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ ໂດຍ ໄດ້ເຊື່ອເຊີເອົາ ບັນດາໂຄງການ ທັງພາກລັດ ແລະ ເອກກະຊົນ ຈຳນວນ 84 ທ່ານ ຈາກ 51 ໂຄງການ ໃນທົ່ວປະເທດ ມາເຂົ້າຮ່ວມ.

ໃຫ້ກຽດເປັນປະທານກອງປະຊຸມຄັ້ງນີ້ມີ ທ່ານ ດຣ.ບຸນຖອງບົວ ຫອມ ຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ທ່ານ Jack Corteraad, ຜູ້ຕາງໜ້າ ຈາກ ໂຄງການSNV ທີ່ນະຄອນຫຼວງ ວຽງຈັນ ແລະ ທ່ານ ສູນທອນ ເກດພັນ ຮອງຫົວໜ້າ ສູນຄົ້ນຄວ້າ ປ່າໄມ້.

ໃນກອງປະຊຸມ ເບື້ອງຕົ້ນ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ ຟັງການລາຍງານ ກ່ຽວ ກັບສະພາບລວມ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ທາງດ້ານ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໃນ ສປປ ລາວ ຂອງ ທ່ານ ສູນທອນ ເກດພັນ ແລະ ຟັງການສະເໜີຜົນ ຂອງການພົບ ປະ ແລະ ປຶກສາຫາລື ກັບພາກສ່ວນທີ່ມີສ່ວນພົວພັນກັບ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຈາກ ທ່ານ Joost Foppes, ທີ່ປຶກສາ ດ້ານເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຈາກໂຄງການ SNV. ຈາກນັ້ນກອງປະຊຸມໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຈາກ ພາກສ່ວນ ຕ່າງໆ ໄດ້ຮຽນຮູ້ກິດຈະກຳຂອງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ

ການປຶກສາຫາລືແບບເປັນກຸ່ມ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ

ຕໍ່ມາໃນຕອນບ່າຍ ກອງປະຊຸມໄດ້ຈັດແບ່ງກຸ່ມ ເພື່ອປຶກສາ

ຫາລື ໃນຫົວຂໍ້ ແລະ ປະເດັນທີ່ສຳຄັນທີ່ເຫັນວ່າ ຈະເປັນ ພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃນອະນາຄົດ ຊຶ່ງມີລາຍລະອຽດລຸ່ມນີ້: ການປູກ, ຊຸດຄົ້ນ, ການປຸງ ແຕ່ງ, ການຕະຫຼາດ, ການຄຸ້ມຄອງຈັດການ ແລະ ການ ແລກປ່ຽນ ຂໍ້ ມູນຂ່າວສານ. ຜ່ານການປຶກສາຫາລື ແລະ ຄົ້ນຄວ້າແລ້ວ ເຫັນ ໄດ້ວ່າ ທຸກໆອົງກອນ ມີຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ມັງຫວັງເຊັ່ນ ດຽວກັນທີ່ຢາກຈະສ້າງເຄືອຂ່າຍ ການ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ເພື່ອທຸກຄົນຈະໄດ້ມີໂອກາດແລກປ່ຽນ ບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການ ບໍ່ວ່າທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ບົດ ຮຽນທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ເພື່ອພອມກັນພັດທະນາ ເຮັດໃຫ້ວຽກງານ ການຄົ້ນຄວ້າທົດ ລອງ ແລະ ສົ່ງເສີມເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຍືນນານຂຶ້ນ. ກອງປະຊຸມ ໄດ້ດຳເນີນເປັນເວລາ 1 ວັນ ແລະ ສິ້ນສຸດດ້ວຍໝາກຜົນສຳເລັດອັນຈົບງາມງາມ.

ກອງປະຊຸມ ຍຸດທະສາດ ກາຄົ້ນຄວ້າ ທົດລອງ ແຕ່ ປີ 2005-2010 ຂອງ ສຄກປ

ພາບໂດຍ: ພອນປະເສີດ ວົງສີປະສົມ

ທ່ານ ດຣ. ບຸນຖອງ ບົວຫອມ, ຫົວໜ້າສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ປະທານກອງປະຊຸມ

ຂຽນໂດຍ: ໄວຍະພັດ ທັດຕະມະນີວົງ, ພະແນກຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ, ສຄກປ

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ເປີດກອງປະ ຊຸມ ເພື່ອວາງຍຸດທະສາດການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ 2005-2010 ຂຶ້ນ ໃນວັນທີ 12-13/07/2004 ຢູ່ຫ້ອງປະຊຸມ

ສູນສຳຫຼວດ ແລະ ແບ່ງເຂດດິນກະສິກຳ ໂດຍມີ ທ່ານ ດຣ. ບຸນຖອງ ບົວຫອມ ຫົວໜ້າສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃຫ້ກຽດເປັນປະທານ. ກອງ ປະຊຸມຄັ້ງນີ້ໄດ້ມີ ຫົວໜ້າພະແນກ, ຫົວໜ້າສູນ, ຄະນະພະ ແນກ ແລະ ຄະນະສູນ ອ້ອມຂ້າງສະຖາບັນ ເຂົ້າຮ່ວມທັງ ໝົດ 26 ທ່ານ.

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ທີ່ມາຈາກພາກສ່ວນຕ່າງໆ

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ດຳເນີນການ ສ້າງແຜນຍຸດທະສາດ ຂອງການຄົ້ນຄວ້າ ທົດລອງ ສຳລັບ ປີ 2005-2010 ມາແຕ່ປີ 2004 ແລະ ໄດ້ສຳເລັດແຜນຂັ້ນ ພື້ນຖານ ໃນເດືອນ 6/2004. ກອງປະຊຸມຄັ້ງນີ້ ເປັນກອງປະຊຸມ ເພື່ອກັນ ກອງເນື້ອໃນຂັ້ນສຸດທ້າຍ ແລະ ກວດສອບ ຄວາມເໝາະສົມ ຂອງຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ທີ່ກຳນົດອອກ.

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ເປັນຍຸດທະສາດສະບັບທຳອິດ ທີ່ ສ້າງຂຶ້ນຕາມວິທີການໃໝ່ຄື: ມີການກຳນົດຫາຍຸດທະສາດ ຕາມປະເດັນ ແລະ ບັນຫາທີ່ກ່ຽວພັນກັບການປະຕິບັດການ ຂອງ ສູນ ທັງໝົດ ບໍ່ວ່າປະເດັນຈາກສະພາບແວດລ້ອມ ພາຍອກ ແລະ ປະເດັນທີ່ພົວພັນເຖິງ ການປະຕິບັດງານ ຂອງ ສູນ ເອງ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເປັນແຜນຍຸດທະສາດ ທີ່ມີ ຄວາມຈະແຈ້ງ, ເຈາະຈົງ ແລະ ເຂົ້າໃຈງ່າຍ. ບັນດາ ຄຳເຫັນ ຂໍ້ຕົກລົງ ຈາກກອງປະຊຸມຄັ້ງນີ້ ຈະໄດ້ນຳໄປໃຊ້ເຂົ້າໃນ ການປັບປຸງ ເອກະສານຂັ້ນສຸດທ້າຍ ເພື່ອນຳສະເໜີ ຂໍອະນຸ ມັດຮັບຮອງ ຈາກກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນຂັ້ນຕໍ່ ໄປ.

ກອງປະຊຸມໄດ້ດຳເນີນໄປດ້ວຍຄວາມພຶດພື້ນ ແລະ ມີ ຄວາມເອກະພາບສູງ.

ກອງປະຊຸມ ສະພາວິທະຍາສາດ ຂອງ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ຊຽນໂດຍ: ໄວຍະພັດ ຫັດຕະມະນີວົງ,
ພະແນກຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ, ສຸດກຸງ

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນມາໄດ້ 5 ປີປາຍແລ້ວ ສະພາວິທະຍາສາດການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ຊຶ່ງມີຢູ່ໃນພາລະບົດບາດຂອງ ສຸດກຸງ ຍັງບໍ່ທັນເປັນຮູບປະ ທຳເທື່ອ. ກອງປະຊຸມສະພາວິທະຍາສາດ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳ ເປັນເພື່ອເປັນເສນາທິການທາງດ້ານວິຊາການ ໃຫ້ການນຳ ສະຖາບັນ ເພື່ອພິຈາລະນາບັນຫາວິຊາການຕ່າງໆ ກ່ຽວ ກັບການຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ສະໜອງຕອບຕາມ ນະໂຍບາຍຂອງພັກ ແລະ ລັດ ກ່ຽວກັບການລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກ ຍາກ ແລະ 6 ແຜນງານຫຼັກ ຂອງກະຊວງ ກະສິກຳແລະປ່າໄມ້.

ກອງປະຊຸມສະພາຄັ້ງນີ້ ໄດ້ເລີ່ມຂຶ້ນ ໃນເວລາ 10ໂມງ 00 ນາທີ ແລະ ອັດລົງໃນເວລາ 12ໂມງ 00 ນາທີ ຂອງວັນທີ 13/07/2004 ຢູ່ຫ້ອງປະຊຸມ ສູນສຳຫຼວດ ແລະ ແບ່ງເຂດ ດິນກະສິກຳ, ໃຫ້ກຽດເປັນປະທານໂດຍ ທ່ານ ດຣ. ບຸນຖອງ ບົວຫອມ ຫົວໜ້າສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີ ຫົວພະແນກ, ຫົວໜ້າສູນຄົ້ນຄວ້າຕ່າງໆ ພາຍໃນ ສຸດກຸງ ພ້ອມດ້ວຍ ຄະນະພະແນກ, ຄະນະສູນ ແລະ ພະນັກງານ ຂັ້ນປະລິນຍາໂທ ຈຳນວນ 28 ທ່ານ. ກອງປະຊຸມໄດ້ ພິຈາລະ ນາຮັບຮອງເອົາ ບາງບັນຫາທີ່ສຳຄັນ ດັ່ງນີ້:

1. ພິຈາລະນາຮັບຮອງເອົາລະບຽບການກ່ຽວກັບສະພາ.
2. ພິຈາລະນາການແຕ່ງຕັ້ງບຸກຄະລາກອນໃສ່ 4 ອານຸກຳ ມະການ ຄື: 1) ອະນຸກຳມະການ ແນວພັນ, 2) ອະນຸກຳມະ ການ ດ້ານເຕັກນິກ, 3) ອະນຸກຳມະການ ສຳຫຼວດເສດຖະ ກິດ-ສັງຄົມ ແລະ 4) ອະນຸກຳມະການ ສຳຫຼວດຊັບພະຍາ ກອນ ທຳມະຊາດ.
3. ກຳນົດ ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງແຕ່ລະອະນຸກຳມະການ.
4. ກຳນົດ ຂັ້ນຕອນ ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ແລະ ວິທີຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ຂອງສະພາ ແລະ ອະນຸກຳມະການຕ່າງໆ.

ກອງປະຊຸມ ດຳເນີນໄປດ້ວຍບັນຍາກາດອັນດີ ແລະ ເປັນ ເອກະ ພາບໃນຫຼັກການໃຫຍ່ໆຮັກສາຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ພ້ອມກັນ ນຳໄປຜັນຂະຫຍາຍໃຫ້ວິຊາການ ເຂົ້າໃນການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕໍ່ໄປ.

ການຜະລິດເມັດພັນພືດອາຫານສັດ ແມ່ນທ່າແຮງ
ເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບ ຂອງ
ຊາວກະສິກອນ ເຂດພູດອຍ

ໂດຍ: ວຽງສະຫວັນ ພິມພະຈັນວົງສິດ ແລະ ພອນປະເສີດ
ເພັງສະຫວັນ, ສູນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດ; Peter Horne (CIAT)

ຈຸດປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນອັນນຶ່ງ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນການລ້ຽງສັດ ຢູ່
ສປປ ລາວ ຂອງຊາວກະສິກອນໃນຫຼາຍໆເຂດແມ່ນການປູກ
ພືດອາຫານ ສັດ ສຳລັບສັດລ້ຽງຂອງຕົນເອງ ໂດຍບໍ່ຈຳ ເປັນ
ຕ້ອງອາໄສອາຫານທີ່ມີຢູ່ຕາມທຳມະຊາດແຕ່ຢ່າງດຽວ ເຊັ່ນ:
ຫຍ້າທຳມະຊາດ ແລະ ເສດເຫຼືອຈາກການຜະລິດ. ສະນັ້ນ,
ເພື່ອສືບຕໍ່ການພັດທະນາລະບົບການລ້ຽງສັດ ໃຫ້ ທັນໄປສູ່ການ
ຜະລິດແບບການຕະຫຼາດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ສຶກສາເລື່ອງອາຫານ
ແລະ ປັດໃຈສຳຄັນ ໃນນີ້ ແມ່ນການ ມີສາຍພັນພືດອາຫານ
ສັດ ທີ່ເໝາະສົມສຳລັບຊາວກະສິ ກອນ. ໃນເມື່ອການ
ຜະລິດພືດອາຫານສັດເພີ່ມຂຶ້ນ, ຄວາມ ຕ້ອງການທາງດ້ານ
ເມັດພັນ ແລະ ທ່ອນພັນພືດອາຫານສັດ ກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເໝືອກັນ.
ດັ່ງນັ້ນ, ການຜະລິດເມັດພັນແລະ ທ່ອນພັນພືດອາຫານສັດ ແມ່ນ
ມີທ່າແຮງ ທີ່ຈະກາຍເປັນລະ ບົບການຜະລິດທີ່ສຳຄັນອັນນຶ່ງ
ແລະ ທັງຈະເປັນແຫຼ່ງລາຍ ຮັບປະຈຳ ຂອງຊາວກະສິກອນ
ອີກດ້ວຍ. ໂອກາດໃນການ ພັດທະນາ ທີ່ສະແດງອອກ ເຖິງ
ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ສຸດ ໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນການຜະລິດເມັດພັນ
ຫຍ້າລູກປະສົມ ຂອງ ຕະກູນ ບູກກີເຣຍ.

ຫຍ້າລູກປະສົມສາຍພັນໃໝ່ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກ ສູງໃຕ້:

ຫຍ້າຫຼາຍຊະນິດ ໃນຕະກູນ ບູກກີເຣຍ (Brachiaria) ແມ່ນ
ມີທ່າແຮງສູງສຳລັບນຳໃຊ້ເປັນ ແຫຼ່ງອາຫານສຳລັບສັດລ້ຽງ
ໃນເຂດຮ້ອນ (Tropics). ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍ່ຕາມ, ຫຍ້າເກືອບ
ທຸກຊະນິດໃນຕະກູນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຂໍ້ຈຳກັດຂອງໃຜມັນ
ເຊັ່ນ : ຫຍ້າ ຊີການ (Brachiaria decumbens “Basilisk”) ທີ່ເປັນສາຍພັນທີ່ພົບເຫັນ ແລະ ນຳໃຊ້ຢູ່ທົ່ວໄປ ເກີດໄດ້ດີ
ໃນໄລຍະລະດູແລ້ງ ແຕ່ຜະລິດເມັດພັນຕ່ຳໃນຫຼາຍໆ ເຂດ
ຂອງອາຊີຕາເວັນອອກສູງໃຕ້. ສ່ວນຫຍ້າຮູຊີ (Bra-chiaria
ruziziensis) ແມ່ນຜະລິດສູງ ແລະ ເປັນ ອາຫານທີ່ມີຄຸນນະ
ພາບໃນລະດູຝົນ, ແຕ່ບໍ່ທັນທານຕໍ່ ຄວາມແຫ້ງແລ້ງ.

ໃນກາງປີ 1980, ນັກວິທະຍາສາດ ຂອງສູນຄົ້ນ ຄ້ວາ
ກະສິກຳເຂດຮ້ອນສາກົນ (CIAT) ໄດ້ເລີ່ມໂຄງການ ຂະ
ຫຍາຍ ພັນພືດອາຫານສັດ ເພື່ອພະຍາຍາມທ້ອນໂຮມເອົາ
ຄຸນລັກສະ ນະທີ່ດີ ຂອງຫຍ້າແຕ່ລະຊະນິດໃນຕະກູນ

ບູກກີເຣຍ ໄວ້ໃນ ສາຍພັນລູກປະສົມໃດນຶ່ງ. ສາຍພັນທຳ
ອິດໃນຈຳນວນນີ້ ແມ່ນໄດ້ຜະລິດອອກມາ ໃນປີ 2001,
ໂດຍການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ສູນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳເຂດຮ້ອນ
ແລະ ບໍລິສັດເມັດພັນສາກົນ ປາປາລອຕລາ (Interna-tional
Seed Company, Papalotla). ສາຍພັນລູກ ປະສົມດັ່ງກ່າວ
ມີຊື່ວ່າ ມູລາໂຕ, ຊຶ່ງໄດ້ທ້ອນໂຮມເອົາ ຄຸນ ລັກສະນະທີ່ດີ
ຂອງຫຍ້າ ຮູຊີ ແລະ ຫຍ້າ ບຼີຊັນຕາ (Brachiaria brizantha)
ໄວ້ໃນສາຍພັນດຽວ. ຄຸນລັກສະນະທີ່ດີດັ່ງກ່າວ ລວມມີການທົນ
ທານຕໍ່ຄວາມແຫ້ງແລ້ງ, ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ ແລະ ມີຄຸນນະພາບ.
ສິ່ງທີ່ສຳຄັນອີກອັນນຶ່ງ ຂອງລູກປະສົມດັ່ງກ່າວ ແມ່ນ
ຄວາມສາມາດໃນການຂະຫຍາຍພັນໃນລັກສະນະ Apomixis
ໝາຍວ່າ ເມັດພັນ ທີ່ເກັບໄດ້ຈາກສາຍພັນລູກປະສົມດັ່ງກ່າວ
ແມ່ນສາມາດ ນຳໃຊ້ໄດ້ຄືກັບສາຍພັນທີ່ເປັນພໍ່ແມ່ພັນ. ສະນັ້ນ
ສາຍພັນ ດັ່ງກ່າວ ມັນຈະເປັນປະໂຫຍດສຳລັບຊາວກະສິກອນ
ທີ່ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຊື້ເມັດພັນຈາກບໍລິສັດຕ່າງໆ ໃນແຕ່ລະ
ປີ, ດັ່ງໃນກໍລະນີຂອງເມັດພັນພືດລູກປະສົມອື່ນໆ (ຕົວ ຢ່າງ
ສາລີ).

ການຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ຢູ່ ປະເທດ ໂກລຳເບຍ ໄດ້ສະແດງ
ໃຫ້ເຫັນວ່າ ງົວທີ່ກິນຫຍ້າ ມູລາໂຕ ແມ່ນສາມາດຜະລິດ
ນ້ຳນົມເພີ່ມປະມານ 1-2 ລິດ/ວັນ ສົມທຽບໃສ່ກັບງົວທີ່ກິນ
ຫຍ້າສາຍພັນອື່ນໆ. ໃປະເທດ ຮົງດູລັດ, ງົວຜູ້ທີ່ລ້ຽງໃສ່ ທົ່ງຫຍ້າ
ມູລາໂຕ ແມ່ນມີນ້ຳໜັກເພີ່ມປະມານ 900 ກຼາມ/ວັນ ສົມທຽບກັບ
600 ກຼາມ/ວັນ ທີ່ລ້ຽງໃສ່ທົ່ງຫຍ້າ ຊີກາ. ຈາກການຄົ້ນ ຄ້ວາ ທົດ
ລອງຜ່ານມາ, ຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ວ່າ ຫຍ້າ ມູລາໂຕ ເປັນ ສາຍ
ພັນທີ່ເໝາະສົມກັບດິນທີ່ມີ ຄວາມສົມບູນລະດັບກາງ ຫາ ດີ,
ເໝາະກັບລະບົບການ ລ້ຽງ ສັດແບບກະເສດສຸມ ຫຼື ລະບົບການ
ໝູນວຽນ ລະ ຫວ່າງ ການປູກພືດ ແລະ ທົ່ງຫຍ້າ.

ຫຍ້າມູລາໂຕ ໄດ້ນຳເຂົ້າມາທົດສອບຢູ່ອາຊີຕາເວັນອອກສູງໃຕ້
ໃນປີ 1996 ໂດຍ ສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳເຂດຮ້ອນ, ຊຶ່ງເປັນສ່ວນນຶ່ງ
ຂອງ ການທົດສອບສາຍພັນຫຍ້າ ບູກກີເຣຍ ຢູ່ ປະເທດໄທ.
ກົມພັດທະນາ ການລ້ຽງສັດ ຂອງ ໄທໄດ້ຄັດເລືອກຫຍ້າມູລາໂຕ
ເປັນສາຍພັນທີ່ເໝາະສົມ ສຳລັບການລ້ຽງສັດ ແລະ
ປັບຕົວໄດ້ດີທີ່ສຸດ ໃນສະພາບ ອາກາດທີ່ມີສອງລະດູ (ຝົນ ແລະ
ແລ້ງ), ດິນທີ່ ມີຄວາມສົມບູນຕ່ຳ ໃນພາກຕາເວັນອອກສູງເໜືອ.
ການຜະລິດ ເມັດພັນຫຍ້າມູລາໂຕ ຢູ່ ປະເທດໄທ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນໃນ
ສູນ ວິໄຈ ໃນປີ 2000 ແລະ ຍ້ອນວ່າຜົນໄດ້ຮັບຈາກການທົດ
ລອງດັ່ງກ່າວໄດ້ດີ, ເຂົາເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນທົດລອງ ຜະລິດ
ຮ່ວມກັບຊາວກະສິກອນ ໃນ ປີ 2003. ຄາດວ່າໃນປີ 2004
ນີ້, ຈະສາມາດຜະລິດເມັດພັນໄດ້ ປະມານ 40 ໂຕ. ສູນຄົ້ນ
ຄ້ວາການລ້ຽງສັດ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ໄດ້ດຳເນີນການທົດສອບ ຫຍ້າມູລາໂຕ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເປັນຄັ້ງ ທຳອິດ ໃນປີ 2003, ຊຶ່ງໄດ້ທົດສອບ ຢູ່ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ຂຽງຂວາງ. ຜົນໄດ້ຮັບໃນເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ຂ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການຜະລິດ ແລະ ການຍຸ ລະດູຝົນ ປີ 2004 ນີ້, ຊາ 2003 ໄດ້ຂະຫຍາຍການປູ ດ້ວຍ ລຳຕົ້ນ, ເພາະວ່າມັນສ ລົ້ມຕົກ ເທົ່ານັ້ນ (ຝົນຮ້າ ອາຫານໃຫ້ແກ່ສັດລ້ຽງໄດ້ ກໍ ສຳລັບການປູກດ້ວຍເມັດພັນ

ທ່າແຮງດ້ານການຕະຫຼາດ ສ

ຖ້າເບິ່ງທ່າແຮງດ້ານການ ແລ້ວ ແມ່ນເຫັນວ່າມີສູງ ສະເພາະໃນປະເທດ ບູ ເມັດພັນຫຍ້າ ບູກິເຣຍ ປ ກໍມີຄວາມຕ້ອງການສູງ ກັບຄວາມຕ້ອງການທາງຊີ ເພາະ ແມ່ນຢູ່ປະເທດຈີນ. ຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວນີ້ ມັນ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນສູ່ເບື້ອງມາຈາກ ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງພົນລະ ເມືອງ ແລະ ອີກສ່ວນນຶ່ງກໍຄືອັດຕາການດຳລົງຊີວິດ ໃນຕົວ ເມືອງ ຂອງພົນລະເມືອງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວ. ຍົກ ຕົວຢ່າງ ຢູ່ປະເທດຈີນ, ເປີເຊັນຂອງພົນລະເມືອງທີ່ດຳລົງ ຊີວິດໃນຕົວເມືອງ ຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນສອງເທົ່າ ລະ ຫວ່າງ 1975 ແລະ 2025, ໃນເວລາດຽວກັນ ພົນລະ ເມືອງໂລກ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນປະມານ 60%. ສະນັ້ນການຂະ ຫຍາຍຕົວ ຂອງຕົວເມືອງໃນລະດັບດັ່ງກ່າວ ມັນກໍຈະ ພາໃຫ້ເກີດມີຄວາມປ່ຽນແປງ ທາງດ້ານການບໍລິໂພກ ອາຫານຢ່າງຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້. ອາຫານຢູ່ຊົນນະບົດ ສ່ວນ ໃຫຍ່ແມ່ນອາຫານທີ່ມີພະລັງງານສູງ (high calories) ແລະ ບໍ່ຫຼາກຫຼາຍຄືກັບອາຫານໃນຕົວເມືອງ, ຊຶ່ງມີການບໍລິ ໂພກ ຜະລິດຕະພັນສັດສູງ. ຜົນທີ່ຈະຕາມມາຈາກ ສະພາບ ດັ່ງກ່າວ ກໍຄືຄວາມຕ້ອງການຊີ້ຂອງສັດຄ້ຽວເອື້ອງຕໍ່ຫົວຄົນ ໃນປີ 2020 ຢູ່ ອາຊີ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນປະມານ 40-60 ເປີເຊັນ ສົມທຽບກັບປີ 2000. ໃນເວລາດຽວກັນ, ຄາດວ່າປັນ

ດາປະເທດຕ່າງໆ ຈະສາມາດຜະລິດຂຶ້ນ ຈາກສັດນ້ອຍ (ໝູ, ສັດປີກ ແລະ ອື່ນໆ) ໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການ, ແຕ່ ຫຼາຍໆ ປະເທດ ຈະບໍ່ສາມາດຜະລິດຂຶ້ນຈາກສັດຄ້ຽວເອື້ອງ ຕາມຄວາມຕ້ອງການ (ກະລຸນາເບິ່ງໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້).

ຄາດໝາຍ ຂອງການຜະລິດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂຶ້ນ (ກລ/ຄົນ /ປີ) ສຳລັບປັນດາປະເທດ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກ ສຽງໃຕ້.

ປະເທດ	ຜົນການຜະລິດ (ກລ/ຄົນ/ປີ)			
	2000		2010	
	ຄວາມ	ການ	ຄວາມ	ການ
	ຜະລິດ	ຕ້ອງການ	ຜະລິດ	ຕ້ອງການ
ກຳປູເຈຍ	3.8-3.0	3.3	5.2-5.0	3.3
ເຂດ ຈີນ	4.1-5.1	5.4	5.2-7.4	8.5
ສິມໂລເນດຊີຍ	3.1-3.8	2.3	4.8-8.0	2.5
ເຂດ ລາວ	3.2-3.5	3.0	4.2-5.4	3.0
ມາເລດຊີຍ	4.4-4.0	0.8	8.3-7.0	0.8
ມິວໂຊນ	3.4-3.8	2.0	4.4-4.0	2.7
ໄທ	8.0-7.4	5.7	10.1-11.2	8.3
ໝູ່ພາບ	2.7-2.0	2.7	3.8-4.2	3.0

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Vergoe et al., 1997
ປັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນກຳລັງເກີດຂຶ້ນຢູ່ປະເທດໄທ ຊຶ່ງໄດ້ ນຳເຂົ້າ ງົວ ແລະ ຄວາຍ ຈາກປະເທດພະມ້າ, ລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ ໃນແຕ່ລະປີ. ປັນຫາສຳຄັນ ທີ່ບໍ່ສາມາດຕອບສະ ໜອງໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານຜະລິດຕະພັນຂຶ້ນ ກໍຄືຂໍ້ຈຳກັດ ໃນການຕອບສະໜອງ ແລະ ເລື່ອງຄຸນນະພາບ ຂອງອາຫານສັດນັ້ນເອງ.

ທ່າແຮງທາງດ້ານຊີວະພາບ ຂອງ ສປປ ລາວ ສຳລັບການ ຜະລິດ ເມັດພັນ ຫຍ້າມູລາໂຕ:

ຢູ່ໃນຫຼາຍໆເຂດ ຂອງອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ທາງດ້ານເຕັກ ນິກແລ້ວແມ່ນບໍ່ເໝາະສົມສຳລັບ ການຜະລິດເມັດພັນຫຍ້າ ມູລາໂຕ, ແຕ່ສຳລັບ ສປປ ລາວ ແລະ ພາກຕາເວັນ ອອກ ສຽງເໜືອ ຂອງໄທ ແມ່ນບໍ່ມີປັນຫາ. ເຖິງວ່າຫຍ້າ ຕະກູນ ບູ ກິເຣຍ ຈະສາມາດເກີດໄດ້ດີ ໃນຫຼາຍໆສະພາບ ແວດລ້ອມ, ແຕ່ການຜະລິດເມັດພັນ ຂອງຫຍ້າເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນ ມີຂໍ້ຈຳກັດ ອັນ ມີສາຍເຫດມາຈາກບາງເງື່ອນໄຂ ໂດສະ ເພາະແມ່ນສະ ພາບ ອາກາດ. ຢູ່ ສປປ ລາວ ເຂດທີ່ເໝາະ ສົມທີ່ສຸດ ສຳລັບການຜະ ລິດເມັດພັນ ຂອງ ຫຍ້າລູກປະສົມ ສາຍພັນນີ້ ໄດ້ແກ່ 2 ເຂດ ຄື ພູ ພຽງບໍລະເວນ ແລະ ເຂດພູ ດອຍ ໃນເຂດພາກເໜືອຕອນກາງ, ເນື່ອງຈາກ:

- ດິນຂ້ອນຂ້າງສົມບູນ
- ຢູ່ໃນລະດັບສູງຈາກໜ້ານ້ຳທະເລ ທີ່ສູງກ່ວາ ສົມທຽບກັບ ເຂດຜະລິດເມັດພັນ ຂອງປະເທດໄທ

- ຢູ່ໃນເສັ້ນຂະໜານ ຂອງໂລກ ທີ່ສູງກ່ວາເຂດຜະລິດເມັດພັນຂອງໄທ
- ສະພາບອາກາດທີ່ແບ່ງອອກເປັນສອງລະດູ ທີ່ ຈະແຈ້ງ (ຝົນ ແລະ ແລ້ງ) ຕອນທ້າຍ ຂອງແຕ່ລະ ລະດູຈະມີການ ຫັນປ່ຽນຢ່າງຊັດເຈນ.

ອີກອັນນຶ່ງ, ການຜະລິດເມັດພັນຫຍ້າ ໃນລະບົບການ ຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນທີ່ເກັບກ່ຽວດ້ວຍມື ແມ່ນໄດ້ ຮັບເມັດພັນທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ ແລະ ຜົນຜະລິດສູງ ເມື່ອສົມ ທຽບກັບການເກັບກ່ຽວດ້ວຍເຄື່ອງຈັກ ທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ຈະ ໄດ້ເມັດພັນແບບປະປົນລະຫວ່າງເມັດອ່ອນ ແລະ ເມັດແກ່.

ດ້ວຍສາຍເຫດດັ່ງກ່າວນີ້, ທາງບໍລິສັດ ຂອງ ທ່ານ ປາປາ-ລອຕລາ (Papalotla) ຈຶ່ງມີຄວາມມຸ່ງໝັ້ນທີ່ຈະຂະຫຍາຍການ ຜະລິດເມັດພັນໃນລະບົບ ຂອງຊາວກະສິກອນ ຢູ່ ໃນ 2 ປະເທດຄື: ສປປ ລາວ ແລະ ໄທ. ໃນປີ 2003, ໄດ້ດຳເນີນການທົດລອງຜະລິດເມັດພັນ ຮ່ວມກັບຊາວກະສິກອນ 7 ຄົນ ຢູ່ ຂອງແກ່ນ ປະເທດໄທ. ຜົນຂອງການທົດລອງ ເປັນ ທີ່ ໜ້າພໍໃຈ, ທ່ານ ປາປາລອຕລາ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບປະກັນທາງ ດ້ານຕະຫຼາດ ໃນ ປີ 2004 ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງໂອກາດໃຫ້ແກ່ຊາວ ກະສິກອນປະມານ 4.500 ຄົນ ຜະລິດເມັດພັນຂອງຫຍ້າ ດັ່ງກ່າວ ໃນເນື້ອທີ່ 1.600 ຮຕ, ຊຶ່ງຄາດວ່າຈະຜະລິດໄດ້ ປະມານ 200 ໂຕ ສຳລັບການສົ່ງອອກ. ທ່າແຮງທາງການ ຕະຫຼາດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີສຳລັບຊາວກະສິກອນ ໃນ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນກັນ.

ທ່າແຮງທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ຂອງການ ຜະ ລິດ ເມັດພັນຫຍ້າມູລາໂຕ ສຳລັບຊາວກະສິກອນ ຢູ່ ສປປ ລາວ:

ໃນປີ 2004, ລາຄາເມັດພັນຫຍ້າມູລາໂຕ ທີ່ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ປະເທດໄທ ໄດ້ຮັບ ແມ່ນປະມານ 200 ບາດ/ກລ, ຊຶ່ງຊາວກະສິກອນສາມາດຜະລິດໄດ້ປະມານ 120 ກລ/ຮຕ. ຖ້າຄິດໄລ່ເຖິງຜົນໄດ້ຮັບຈະປະມານ 650-800 ໂດລາ/ຮຕ/ປີ. ສະນັ້ນ, ຖ້າພິຈາລະນາກ່ຽວກັບຄອບຄົວຊາວ ກະສິກອນ ຢູ່ ພາກເໜືອ ຂອງ ລາວ ທີ່ອາດຈະບໍລິໂພກ ເຂົ້າປະມານ 1500 ກລ/ປີ, ຊຶ່ງຖ້າສາມາດຊື້ເຂົ້າໃນລາຄາປະມານ 3.000 ກີບ/ກລ, ເຂົາເຈົ້າຈະນຳໃຊ້ພຽງ 500 ໂດລາ ເພື່ອຊື້ເຂົ້າໃນຈຳນວນທີ່ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການ, ຊຶ່ງເງິນ ຈຳນວນດັ່ງກ່າວ ມັນເທົ່າກັບການ ຜະລິດເມັດພັນຫຍ້າ ມູລາໂຕ ປະມານ 2/3 ເຮັກຕາ ເທົ່ານັ້ນ. ແຕ່ສຳລັບການ ຜະລິດເຂົ້າໄຮ່ 1500 ກລ ອາດນຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ປະມານ 2 ຮຕ, ມີການນຳໃຊ້ແຮງງານຢ່າງ ຫຼວງຫຼາຍໃນການກະກຽມ, ປູກເຂົ້າ, ເສຍຫຍ້າ, ຂ້າຫຸ່ນ ແລະ ເກັບກ່ຽວ.

ໃນການຜະລິດ ເມັດພັນຫຍ້າມູລາໂຕ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະນຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ນ້ອຍກ່ວາ ສຳລັບຜົນໄດ້ຮັບທາງເສດຖະກິດທີ່ໄກ່ຄຽງກັນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ ຍັງນຳໃຊ້ແຮງງານໜ້ອຍກ່ວາການຜະລິດເຂົ້າອີກ.

ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ ປະເທດໄທ ແມ່ນມີການຜະລິດແບບ ສະເພາະດ້ານໃນພືດຊະນິດໃດນຶ່ງ, ແຕ່ ຢູ່ສປປ ລາວ ແມ່ນ ມີຄວາມແຕກຕ່າງ. ຊາວກະສິກອນ ຜູ້ ທີ່ ຈະ ຜະ ລິດເມັດພັນພືດອາຫານສັດ ຈະເປັນຊາວ ກະ ສິ ກອນ ຜູ້ລ້ຽງສັດ, ຊຶ່ງຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດອີກ ຢ່າງກໍ່ ຄື ການ ນຳໃຊ້ຫຍ້າມູລາໂຕ ເພື່ອ ເປັນອາຫານ ສັດ ໃນໄລຍະ ລະດູແລ້ງອີກດ້ວຍ.

ສິ່ງສຳຄັນອີກຢ່າງນຶ່ງ, ໃນການປູກຫຍ້າ ມູລາໂຕ ກໍ່ຄື: ຫຍ້າມູລາໂຕ ສາມາດປູກດ້ວຍລຳຕົ້ນໄດ້ດີກ່ວາຫຍ້າສາຍພັນອື່ນໆ. ສະນັ້ນ, ຄາດວ່າການຕະຫຼາດສຳລັບລຳຕົ້ນ ຂອງ ຫຍ້າມູລາໂຕ ຈະໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ໃນປີ 2004 ນີ້.

ການລິເລີ່ມໃນການທົດລອງ ຂອງ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້:

ທ່າແຮງສຳລັບການຜະລິດເມັດພັນຫຍ້າອາຫານສັດ ໃນ ເຂດ ພູດອຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ຄືກັບການຜະລິດເປັນ ພືດ ເສດຖະກິດ ແລະ ເປັນທາງເລືອກອີກອັນນຶ່ງ ໃນການຢຸດຕິ ການເຮັດໄຮ່ຂອງ ຊາວກະສິກອນ ແມ່ນມີສູງ. ເງື່ອນໄຂ ທາງດ້ານຊີວະພາບ ແມ່ນເໝາະສົມທີ່ສຸດ (ຊຶ່ງມັນຄ້າຍກັບ ເຂດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບການຜະລິດເມັດພັນຫຍ້າ ມູລາໂຕ ບໍ່ເທົ່າໃດເຂດ ຢູ່ໃນໂລກ), ການຕະຫຼາດ ແມ່ນ ຮັບປະກັນ ແລະ ມີລາຄາດີ, ວິທີການຜະລິດ ແມ່ນ ບໍ່ຫຍຸ້ງ ຍາກ ຊຶ່ງເຂົ້າກັບລະບົບການຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນ. ສະນັ້ນ, ແມ່ນຫຍັງ ທີ່ເປັນຄວາມຈຳເປັນໃນປະຈຸບັນກ່ອນ ທີ່ການ ຜະລິດຮ່ວມກັບ ຊາວກະສິກອນ ຈະເລີ່ມຂຶ້ນ? ຄວາມຈຳເປັນ ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນການທົດສອບ ແລະ ປະເມີນ ຢູ່ຫຼາຍໆຈຸດ ເພື່ອຢັ້ງຢືນ ກ່ຽວກັບປັດໃຈ ຫຼື ຕົວວັດຕ່າງໆ ໃນການຜະລິດເມັດພັນຫຍ້າມູລາໂຕ. ຕົວວັດເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນ ລວມມີ: ທ່າແຮງທາງດ້ານຜົນຜະລິດ ໃນລະດັບຄວາມສູງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ເວລາຂອງເມັດພັນແກ່ເຕັມທີ່, ທ່າແຮງໃນ ການເກັບກ່ຽວໃນໄລຍະ ສອງ ປີ ຈາກສວນຫຍ້າດຽວກັນ ແລະ ການຈັດການກ່ຽວກັບຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຂອງດິນ ສຳລັບການຜະ ລິດ ເມັດພັນ. ໃນເວລາທີ່ສຶກສາກ່ຽວກັບ ປັດໃຈທາງດ້ານຊີວະພາບ, ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ເຮັດການວິໄຈທາງ ດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ຊອກຫາວິທີການຜະລິດ ທີ່ດີທີ່ສຸດ ສຳລັບລະບົບການຜະ ລິດ ເມັດພັນພືດອາຫານສັດ ທີ່ ສາມາດປະສົມປະສານໃຫ້ ເຂົ້າ ກັບ ລະບົບການຜະລິດ ເຂດພູດອຍ.

ໃນປີ 2004, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຮ່ວມກັບສູນ ຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳເຂດຮ້ອນ ໄດ້ດຳເນີນ ການຜະລິດເມັດພັນຮ່ວມກັບຊາວກະສິກອນປະມານ 40 ຄອບ ຄົວ ຢູ່ພູພຽງບໍລະເວນ ແຂວງຈຳປາສັກ, ແຂວງຊຽງຂວາງ ແລະ ແຂວງຫຼວງພະບາງ. ໃນເວລາດຽວກັນການສຶກສາທາງວິຊາການ ໃນການຜະລິດເມັດພັນດັ່ງກ່າວ ກໍໄດ້ ດຳເນີນໄປໃນ 3 ຈຸດ ຂອງພູພຽງບໍລະເວນ. ການຄົ້ນຄວ້າ ທົດລອງ ໃນສອງລະບົບນີ້ ຈະຊ່ວຍໃນການກຳນົດເຖິງ ທ່າແຮງສຳລັບການຜະລິດເມັດພັນ ຫຍ້າ ມູລາໂຕ ຂອງ ຊາວກະສິກອນ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ການປູກຢາງພາລາ ພຶດເສດຖະກິດ ທີ່ມີລາຍໄດ້ສູງ

ໂດຍ: ຂັນຄຳ ອ້ວນອຸດົມ,
ພະແນກຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ, ສຖກປ

(ອີງໃສ່ເອກະສານ ເລື່ອງ ການທຳສວນຢາງພາລາ
ຂອງ ສົມຄວນ ດີຮັດສະໝີ, ປີ ພສ 2542)

ຕໍ່ຈາກສະບັບກ່ອນ

ພະຍາດເປືອກແຫ້ງ: ສຳລັບຕົ້ນທີ່ເປັນພະຍາດຈະສັງເກດ ເຫັນ ໄດ້ ຫຼັງຈາກການຊູດຢາງແລ້ວ ນ້ຳຢາງຈະແຫ້ງເປັນ ຈຸດ ຄ້າງຢູ່ໃນຮອຍຊູດ ແລະ ເປືອກຢາງຈະມີສີນ້ຳຕານ ອ່ອນ ຫຼັງ ຈາກນັ້ນເປືອກຢາງຈະແຫ້ງບໍ່ມີນ້ຳຢາງໄຫຼອອກ ມາ ສ່ວນເປືອກ ໃກ້ຮອຍຊູດນັ້ນຈະແຕກຫຼຸດອອກມາ ແລະ ມີ ເປືອກ ໃໝ່ ປົ່ງຂຶ້ນ ມາແທນ.

ວິທີການປ້ອງກັນ: ເມື່ອເຫັນວ່າມີການລະບາດໃນຕົ້ນທີ່ ເລີ່ມຊູດຢາງແລ້ວ ໃຫ້ເຮັດເປັນຮ່ອງ ແຍກສ່ວນທີ່ເປັນພະ ຍາດອອກຈາກກັນ ສ່ວນຕົ້ນທີ່ເຫັນວ່າມີການລະບາດພຽງ ບາງສ່ວນໃຫ້ເຮັດເປັນຮ່ອງ ໂດຍການໃຊ້ສິນນວນເຈາະເປັນ ຮ່ອງເລິກເຖິງເນື້ອໄມ້ອ້ອມຮອບບໍລິເວນທີ່ເປັນພະຍາດ ໂດຍຮ່າງຈາກບ່ອນທີ່ເປັນປະມານ 2 ຊັງຕີແມັດ ຫຼັງຈາກ ນັ້ນກໍສາມາດຊູດຢາງໄດ້ຕາມປົກກະຕິ ແຕ່ການຊູດ ຄວນ ຊູດໃຫ້ຕຳລົງຈາກສ່ວນທີ່ເປັນພະຍາດ. ຄວນປ່ຽນລະບົບ ການ ຊູດຢາງໃໝ່ໃຫ້ຖືກຕ້ອງເມື່ອເຖິງລະດູການທີ່ຕົ້ນຢາງລົ້ນໃບ ຕ່ອງຢຸດຊູດຢາງທັນທີ.

ພະຍາດເປືອກເນົາ: ພະຍາດເປືອກເນົາ ມີສາຍເຫດເກີດ ຈາກເຊື້ອລາ. ຈະລະບາດຢ່າງຮ້າຍແຮງໃນຊ່ວງລະດູຝົນ ຫຼື ພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມສູງ ເມື່ອເຫັນວ່າຕົ້ນຢາງເປັນພະຍາດ ຈະສັງເກດໄດ້ຈາກເປືອກທີ່ປົ່ງອອກມາໃໝ່ເໝືອນຮອຍຊູດ

ຈະເປັນຮອຍບວມສີຈາງ ມີເສັ້ນໃຍເຊື້ອລາເປັນສີເຖົ້າປົກ ຄຸມຢູ່ ແລະ ຂະຫຍາຍລູກລາມເປັນແຖບຂະໜານກັບຮອຍ ຊູດ ເປັນຜົນ ໃຫ້ເປືອກບໍລິເວນເນົາຫຼຸດອອກມາ ແລະ ເຫັນເນື້ອ ໄມ້ເປັນສີດຳ ຖ້າວ່າມີກາລະບາດຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຈະເຮັດໃຫ້ ເປືອກທີ່ປົ່ງອອກມາ ໃໝ່ເສັ້ງຫາຍຢ່າງໜັກ ແລະ ບໍ່ສາມາດຊູດເອົາຢາງຕໍ່ໄປໄດ້.

ວິທີການປ້ອງກັນ: ສາມາດເຮັດໄດ້ໂດຍ ການກຳຈັດວັດສະ ພຶດ ແລະ ຕັດແຕ່ງກິ່ງກ່າ ຢ່າງສະມຳສະເໝີ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ອາ ກາດ ຖ່າຍເທໄດ້ສະດວກ ແລະ ລົດຄວາມຊຸ່ມລົງໄດ້. ກ່ອນຊູດຢາງ ຄວນທຳຄວາມສະອາດເຄື່ອງມືເສັ້ງກອນ ເພື່ອປ້ອງກັນການ ລະບາດຂອງພະຍາດ ທີ່ອາດຕິດມານຳ. ຖ້າຫາກພົບເຫັນ ຕົ້ນ ຢາງຕິດເຊື້ອພະຍາດເນົາເປື້ອນ ຄວນຢຸດຕິການຊູດຢາງ ປະ ມານ 2-3 ອາທິດ ແລະ ໃຊ້ສານເຄມີ ປ້ອງກັນ ຊະນິດດຽວກັນກັບ ທີ່ ໃຊ້ປ້ອງກັນພະຍາດ ເສັ້ນດຳ. ຖ້າພົບມອດ ຫຼື ແມງໄມ້ຊະນິດ ອື່ນໆ ເຈາະທຳລາຍ ເປືອກຢາງ ໃຫ້ໃຊ້ສານເຄມີ ກຳຈັດທັນທີ.

ສຳລັບຕົ້ນທີ່ເປັນພະຍາດເປືອກເນົາ ໃຫ້ທຳການຮັກສາ ໂດຍການນຳໃຊ້ສານ ໄທອາເບັດນາໂຊ ໃນອັດຕາສ່ວນ 20 ກຼາມ ຕໍ່ ນ້ຳ 1 ລິດ ປະສົມສານແຜ່ກະຈາຍ ແລະ ສານ ຈັບຕິດ ປະມານ 2 ຊີຊີ ຫຼື ໃຊ້ສານ ອອກຊາດິກຊິແມ ໂດເຊັບ ໃນອັດຕາສ່ວນ 40 ກຼາມ ຕໍ່ນ້ຳ 1 ລິດ ປະສົມສານ ແຜ່ກະຈາຍ ແລະ ຈັບຕິດ ປະມານ 20 ຊີຊີ ທາບໍລິເວນ ໜ້າ ຊູດຢາງ ປະມານ 3-4 ຄັ້ງ ຕໍ່ ອາທິດ ຫຼື ໃຊ້ທາຕໍ່ໄປ ຈົນ ກວ່າພະຍາດນີ້ຈະໝົດໄປ.

ການຊູດຢາງ: ການຊູດຢາງທີ່ດີນັ້ນ ເວລາຊູດແລ້ວຕ້ອງໄດ້ ນ້ຳ ຢາງຫຼາຍ, ເສັ້ງຄາໃຊ້ຈ່າຍໜ້ອຍ ແລະ ເປືອກໄດ້ຮັບ ຄວາມ ເສັ້ງຫາຍ ໜ້ອຍທີ່ສຸດ. ນອກຈາກນັ້ນ ຄວນເວັ້ນໄລ ຍະ ການ ຊູດເພື່ອເປັນການພັກ ຕົວຂອງຕົ້ນຢາງຖ້າຊູດຫຼາຍຄັ້ງເກີນ ໄປ ຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນຢາງເປັນໂລກເປືອກແຫ້ງເປັນຜົນໃຫ້ມີ ນ້ຳ ຢາງໄຫຼອອກ ມາຕະ ຫຼອດ ແລະ ອາດເຮັດ ໃຫ້ບໍ່ສາມາດ ຊູດ ຢາງໄດ້ຕໍ່ໄປ.

ວິທີຊູດຢາງ:

ຕົ້ນຢາງ ຈະມີທ່ນນ້ຳຢາງວົນວຽນຢູ່ຮອບງູ່ຕົ້ນ ຈາກຂວາມາຊ້າຍ ດັ່ງນັ້ນ ການຊູດຢາງຄວນຊູດແຕ່ດ້ານຊ້າຍມາຫາ ຂວາ ເພາະ ຈະ ສາມາດຕັດທ່ນນ້ຳຢາງໄດ້ຫຼາຍກວ່າ ແລະ ໄດ້ນ້ຳ ຢາງຫຼາຍ ຂຶ້ນ.

ການຊູດຢາງທີ່ດີ ຄວນໃຊ້ວິທີກະຕຸກຂໍ້ມື ຫຼື ການເບິ່ງມື ພ້ອມ ກັບຫຍໍ້ຕົວລົງ ແລະ ສະລັບຕີໄປຕາມຮອຍຊູດຂອງ ຕົ້ນ ຢາງ ວິທີນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ຄວບຄຸມໄດ້ງ່າຍ, ຊູດເປືອກໄດ້ບາງ, ເຮັດ ໄດ້ໄວ ແລະ ຕົ້ນຢາງຈະໄດ້ຮັບຄວາມເສັ້ງຫາຍ ໜ້ອຍ. ຄວນ ຫຼີກເວັ້ນ ການຊູດຢາງໂດຍໃຊ້ຫອນແຂນລາກ ຫຼື ຖືກ ເພາະ ຈະ ເຮັດ ໃຫ້ໄດ້ນ້ຳຢາງໜ້ອຍ, ເປືອກຢາງໄດ້ຮັບຄວາມເສັ້ງ ຫາຍ

ແລະເຊື້ອພະຍາດ ເຂົ້າທຳລາຍໄດ້ງ່າຍ.

ໃນໄລຍະ 2-3 ປີ ທຳອິດ ເປັນຊ່ວງທີ່ຕົ້ນຢາງກຳລັງເຕີບໂຕ ຖ້າມີການຂູດຢາງຫຼາຍເກີນໄປ ຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນຢາງຍຸດການ ຈະເລີນເຕີບໂຕ. ສຳລັບການຂູດຢາງໃນໄລຍະນີ້ ຄວນເຮັດແບບລະບົບເຄິ່ງຕົ້ນ ມີບະມີ ແລະ ຢຸດຂູດຢາງ ໃນໄລຍະທີ່ຕົ້ນຢາງກຳລັງລົ້ນໃບ. ເມື່ອຕົ້ນຢາງມີ ອາຍຸ 4 ປີ ຂຶ້ນໄປ ຈຶ່ງສາມາດຂູດຊົດເຊີຍໃນໄລຍະເຄິ່ງຕົ້ນໄດ້ ວິທີນີ້ ສາມາດໃຊ້ໄດ້ກັບຢາງເກືອບທຸກຊະນິດ ແຕ່ບໍ່ຄວນໃຊ້ ກັບຕົ້ນ ຢາງ ທີ່ບໍ່ມີຄວາມຕ້ານທານຕໍ່ພະຍາດເປືອກແຫ້ງ.

ຂໍ້ຄວນປະຕິບັດ:

ການຂູດຢາງ ຄວນຂູດໃນຕອນເຊົ້າທີ່ມີແສງສະຫວ່າງແລ້ວ ຫຼື ເວລາປະມານ 06.00-08.00 ໂມງ ແຕ່ບໍ່ຄວນໃຫ້ກາຍ ເວລາ 11.00 ໂມງ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຂູດຢາງໄດ້ຮັບຜົນດີ ຊາວກະ ສິກອນຄວນປະຕິບັດດັ່ງ:

- ເລືອກຂູດຢາງສະເພາະແຕ່ຕົ້ນທີ່ໃຫຍ່ ແລະ ອຸດົມສົມບູນ
- ການຂູດຢາງ ໃຫ້ຂູດຈາກຊ້າຍໄປຫາຂວາ ໂດຍໃຫ້ຮອຍ ຂູດອ່ຽງປະມານ 30 ອົງສາ ກັບແນວລະດັບ.
- ມືດທີ່ໃຊ້ຂູດ ຕ້ອງຄົມຢູ່ສະເໝີ
- ບໍ່ຄວນຂູດເປືອກໜ້າເກີນໄປ ຫຼື ໃນ 1 ເດືອນ ບໍ່ຄວນໃຊ້ ເປືອກເກີນ 2 ຊ່ຽງຕິແມັດ ເພາະອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ເປືອກ ທີ່ຢັ່ງ ອອກມາໃໝ່ ບໍ່ສາມາດຂູດຊຳຄືນໄດ້.
- ບໍ່ຄວນຂູດຢາງໃນເວລາຝົນຕົກ ຫຼື ໃນເວລາທີ່ຕົ້ນຢາງ ຍັງປຸງກູ່ ເພາະຮອຍບາດແຜທີ່ກິດໃໝ່ນັ້ນ ສາມາດຕິດ ເຊື້ອ ພະຍາດໄດ້ງ່າຍ.
- ຢຸດຂູດຢາງ ເມື່ອຕົ້ນຢາງເລີ່ມລົ້ນໃບ ຫຼື ເປັນພະຍາດ.
- ການຂູດຢາງ ຄວນຂູດໃຫ້ສູງຈາກລະດັບພື້ນດິນປະມານ 150 ຊ່ຽງຕິແມັດ.

ຖ້າວ່າຊາວກະສິກອນຫາກປະຕິບັດໄດ້ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ຄືດັ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ຕົ້ນຢາງອາຍຸ ຍາວ ນານ ແລະ ສາມາດຂູດຢາງໄດ້ ຫຼາຍປີ.

ການຂູດຢາງສູງກວ່າໜ້າຂູດ:

ການຂູດຢາງສູງກວ່າໜ້າຂູດ ຄືການຂູດຢາງເໝືອກວ່າ ໜ້າ ຂູດປົກກະຕິ (ສ່ວນໃຫຍ່ໃຊ້ກັບຕົ້ນຢາງທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍ ປີ ເພາະເມື່ອຂູດສຳເລັດແລ້ວ ກໍ່ສາມາດຕັດຕົ້ນຢາງ ໄດ້ ເລີຍ) ຫຼື ຕົ້ນຢາງ ທີ່ໜ້າຂູດປົກກະຕິ ໄດ້ຮັບຄວາມເສັ້ງຫາຍ ຊຶ່ງວິ ທີນີ້ ຈະຕ້ອງໃຊ້ສານເຄມີເຂົ້າຊ່ວຍເພື່ອເລັ່ງນ້ຳຢາງ ໃຫ້ໄດ້ ປະລິມານຫຼາຍຂຶ້ນ. ສານເຄມີທີ່ໃຊ້ຄື ສານເຄມີ ເລັ່ງນ້ຳ ຢາງ ທີ່ເທຣ2.5%.

ການໃຊ້ນ້ຳຢາງເລັ່ງເພາະສຳລັບຕົ້ນຢາງທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 15 ປີ ຂຶ້ນ ໄປ ໂດຍທາສານເຄມີໃສ່ບໍລິເວນເໜືອຮອຍຂູດໜ້າ ລຸ່ມ ທຸກໆ 3 ອາທິດ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງລອກຂີ້ຢາງ ຫຼື ຂູດເປືອກ ອອກ ແລະ ເຮັດການຂູດຢາງລະບົບເຄິ່ງຕົ້ນມີເວັ້ນສອງມື້ ເພື່ອປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ເປືອກແຫ້ງ.

ສຳລັບຕົ້ນຢາງທີ່ເລີ່ມຂູດໃໝ່ ກໍ່ສາມາດໃຊ້ສານເຄມີເລັ່ງ ນ້ຳຢາງໄດ້ເຊັ່ນ ພັນ GT 1 ໂດຍໃຊ້ສານເຄມີຊະນິດດຽວ ກັນ ທາບໍລິເວນຮອຍຂູດ ແຕ່ຕ້ອງລອກຂີ້ຢາງອອກກ່ອນ ຫຼັງຈາກທີ່ເລີ່ມຂູດໄດ້ປະມານ 1 ເດືອນ ໃຫ້ທາສານເຄມີ ທຸກໆ 3-4 ເດືອນ ແລະ ໃຊ້ລະບົບຂູດແບບເຄິ່ງລຳຕົ້ນເວັ້ນ ມີສອງມື້ ຖ້າຜົນຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນປີຕໍ່ໄປໃຫ້ຢຸດໃຊ້ສານ ເຄມີເລັ່ງນ້ຳຢາງ ທັນທີ.

ສ່ວນຢາງຊະນິດອື່ນໆນັ້ນ ມີການທົດລອງໃຊ້ສານເຄມີເລັ່ງ ນ້ຳຢາງແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນດີເທົ່າທີ່ຄວນນອກຈາກນີ້ຍັງ ເປັນ ການສິ້ນເປືອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍນຳອີກ.

ຍັງມີຕໍ່ສະບັບໜ້າ

ການຂູດຢາງ ທີ່ຖືກວິທີ

ຮອຍເປືອກລຳຕົ້ນ ທີ່ຖືກຂູດ

ພາຊະນະໃສ່ນ້ຳຢາງ ຕ້ອງຮັກສາ